Stenogrammid

XIII Riigikogu, V Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 07.06.2017, 13:00

Toimetatud

13:00 Infotund
1. 13:01 Teadus- ja arendustegevuse rahastamine (doktoranditoetus)
2. 13:07 Tallinna Haigla rajamine
3. 13:15 Maksukeskkond
4. 13:19 Terviseseisundi hindamine
5. 13:28 Piirikontrolli taastamise võimekus terrorilaine korral
6. 13:37 Valitsemiskultuur
7. 13:44 Tööinspektsiooni tegevus
8. 13:53 Muud küsimused

13:00 Infotund

13:00 Esimees Eiki Nestor
Austatud Riigikogu! Tere päevast! Infotund. Kohaloleku kontroll, palun!
Kohaloleku kontroll
Infotunnis on kohal 53 Riigikogu liiget, aga ka peaminister Jüri Ratas, tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski ning sotsiaalkaitseminister Kaia Iva. Tähelepanu! Annan täna võimaluse ühe täpsustava küsimuse esitamiseks.

---

1. 13:01 Teadus- ja arendustegevuse rahastamine (doktoranditoetus)

13:01 Esimees Eiki Nestor
Esimene küsimus on Krista Arult peaminister Jüri Ratasele. Palun!

13:01 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Austatud peaminister! Akadeemilise järelkasvu toetus ehk doktoranditoetus on aastast 2015 olnud 422 eurot. Kõik, nii kõrgkoolid, aga kõige rohkem kindlasti doktorandid, on olnud selle väikese toetuse üle nördinud. Eelmise aasta lõpus lubati, et doktoranditoetus kahekordistatakse. Teadaolevalt seda kahjuks siiski ei tehta, aastast 2018 hakkab doktoranditoetus olema 633 eurot. Mis põhjusel jagati esialgu katteta lubadusi ja kuhu siis see raha kadus, mida doktoranditoetuseks lubati?

13:02 Peaminister Jüri Ratas
Austatud Riigikogu esimees! Riigikogu liikmed! Hea küsija, aitäh selle tõsise küsimuse eest! Kõigepealt sellest teie viidatud 422 eurost. Tuleb tunnistada, et tõesti, peaaegu kümme aastat seisis doktoranditoetus muutuseta, see oli mõnikümmend eurot alla 400, ja siis aastal 2015 tõusis see mõnekümne euro võrra 422 euroni. Kui me nüüd vaatame neid põhimõtteid, mille alusel praegune koalitsioon töötab, siis minu meelest just doktorantide toetuse osas on meie lubadused ja seisukoht väga selged. Me oleme koalitsioonileppes kokku leppinud, et doktorantide stipendiumi tõstetakse, tagamaks teadus- ja arendustegevuses kvaliteetne järelkasv. Teie küsimus on kindlasti ajendatud sellest, et eelmise aasta lõpus oli arvamus, et see võiks tõusta pea kahekordseks. Te nimetasite siin summat 633. Eks riigieelarve lõplikul vastuvõtmisel Riigikogus kinnitatakse täpne summa, minu teada

on see natukene suurem kui 633 eurot. Täpsed summad selgitas valitsus välja ka riigi eelarvestrateegia koostamise käigus. Me kindlasti hoiame ka edaspidi põhimõtet, et doktorantide toetust tuleb tõsta. Täna võib selgelt välja öelda, et riigi eelarvestrateegias on järgmisteks aastateks ette nähtud igaks aastaks 5 miljoni euro suurune tõus.

13:04 Esimees Eiki Nestor
Krista Aru, täpsustav küsimus, palun!

13:04 Krista Aru
Härra juhataja! Ma jätkan doktoranditoetusega. 2004. aastal oli doktoranditoetus 80% riigi keskmisest palgast, sellel aastal on see 33,3%. Ja kui aastast 2018 õnnestub doktoranditoetus tõsta 633-ni, siis on see 55% riigi keskmisest palgast. Millise sõnumi see ühiskonnale ikkagi saadab? Haridus- ja Teadusministeeriumi kõrghariduse osakonna juhataja Margus Haidaki kommentaar, mis on ka ajakirjanduses avaldatud, oli, et sellest rahast aitab doktorantidele küll, nad nagunii töötavad. Mida selline sõnum meie akadeemilisele järelkasvule siiski tähendab?

13:05 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh! Ma olen täiesti kindel, et me peame doktoriõpet igati toetama ja sellesse panustama. Ega need protsendid, mida te oma küsimuses tõite, ju au ei tee – kui ta ikkagi langeb 33,3%-ni, siis see on halvasti. Seetõttu ongi praegune valitsus võtnud eesmärgiks seda toetust jõuliselt tõsta. See protsent, mis te välja tõite, et edaspidi võib olla ligikaudu 55% keskmisest palgast – tendents on igal juhul väga tugevasti selles suunas, et doktorantide stipendiumi või toetust tõsta. Minu meelest on oluline ka see, et tõus ei ole mitte ühekordne, vaid riigi eelarvestrateegias on raha ette nähtud ka järgmisteks aastateks. Valitsuse poole pealt saan ma teile kinnitada, et me teeme kõik, et ressursse leida ning doktorantide toetusesse võimalikult palju panustada ja seda tõsta. Seda näitab ka reaalne fakt, nagu te isegi ütlesite: suhe keskmisesse palka tõuseb 33%-lt 55%-le.

13:06 Esimees Eiki Nestor
Urmas Kruuse, palun!

13:06 Urmas Kruuse
Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt peaminister! Oma olemuselt on doktoriõpe ühele väikesele riigile strateegiliselt kindlasti väga oluline. Minu küsimus puudutab Eesti Maaülikooli ja veterinaariaõpet ning rahvusvahelises konkurentsis püsimist. Ma olen selle kohta teie käest korra juba küsinud. Kas te olete saanud maaeluministri ning haridus- ja teadusministri enda juurde kutsuda ning seda teemat arutada, et ei tekiks olukorda, kus maaülikool on sunnitud oma rahvusvahelise akrediteeringuga veterinaariaõppe sulgema.

13:06 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh! Me oleme sellel teemal tõesti mõtteid vahetanud ja aru pidanud. Ma usun, et täna pingutavad kõik selle nimel, et mingeid õppekavu ei peaks sulgema. Aga kokkuvõttes on see siiski ka riigieelarve küsimus ja valitsus selle nimel kindlasti pingutab.

13:07 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

2. 13:07 Tallinna Haigla rajamine

13:07 Esimees Eiki Nestor
Järgmine on Raivo Põldaru küsimus tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovskile. Palun!

13:07 Raivo Põldaru

Aitäh, härra esimees! Lugupeetud minister! Tallinna Linnavolikogu on otsustanud 2025. aastaks ehitada Lasnamäele uue suure haigla nimega Tallinna Haigla, kus on ühendatud endised kaks haiglat. Milline on ministri arvamus sellise haigla ehitamise ja sellise kontsentreerimise kohta?

13:07 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski
Aitäh, austatud küsija! Lühike vastus on, et Sotsiaalministeerium toetab Tallinna Haigla rajamist. Pikem vastus on, et juba 15 aastat tagasi, kui Eesti haiglavõrgu optimaalset mudelit loodi – nii Eesti-siseseid kui ka välispartnereid kaasates –, leiti, et Tallinnas võiks praeguse kahe keskhaigla, Lääne-Tallinna Keskhaigla ja Ida-Tallinna Keskhaigla asemel olla üks keskhaigla tasemel haigla. Seda siis lisaks piirkondlikule haiglale, milleks on Põhja-Eesti Regionaalhaigla, ja spetsiifilise fookusega Tallinna Lastehaiglale. Uus keskhaigla peaks peale keskhaigla ülesannete täitma ka üldhaigla ülesandeid Tallinna ja Harjumaa piirkonnas. Ma arvan, et selle muudatuse oleks võinud teha juba ammu. Sellist tervishoiuvõrgu killustatust Eesti pealinnas, Eesti suurimas omavalitsuses ja tervishoiu toimepiirkonnas, ei ole mõistlik ülal pidada. Seetõttu on mul hea meel, et ka Tallinna linn on oma plaane seadmas sinnapoole, et hakata rajama uut haiglat, mis ühendaks kaks olemasolevat keskhaiglat. Selle raames me vaatame koostöös riigiga üle ka sünnitushaiglate tegevused, plaanis on luua Põhja-Eesti Regionaalhaigla ja Tallinna Lastehaigla baasil uus keskus. Ma arvan, et sellest saab lõpuks üks hea asi. Aga see võtab kindlasti kaua aega.

13:09 Esimees Eiki Nestor
Raivo Põldaru, täpsustav küsimus, palun!

13:09 Raivo Põldaru
Aitäh, härra esimees! Lugupeetud minister! Tahaks veidikene kuulda selle kohta, kas te näete selle ehitusega seoses ka probleeme, ütleme, hoonete osas, mis alles jäävad, kaadri osas. Kas ettevalmistusi on alustatud? Teadupärast tuleb seal voodite arv tunduvalt suurem kui praegu kahes haiglas kokku ja ilmselt läheb sellises olukorras ka rohkem kaadrit vaja. Kuna viimasel ajal on haiglates üle Eesti levinud selline mittemõistlik raha kasutamine – küll Pärnus ja siin lähemal –, siis kas te ei näe siin mingeid probleeme või võimalusi probleemide tekkeks?

13:10 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski
Aitäh! Esiteks, ma arvan, et Tallinna Haigla projekt iseenesest on optimeerimisprojekt. Loomulikult selguvad detailid projekteerimise käigus. Juhin tähelepanu, et tegemist on Tallinna linnale kuuluvate haiglatega ehk tegemist ei ole riigihaiglatega. Nii Ida-Tallinna Keskhaigla kui ka Lääne-Tallinna Keskhaigla on linna haiglad ja seda saab olema ka Tallinna Haigla. Ainuke riigihaigla Tallinnas on Põhja-Eesti Regionaalhaigla. Nii et kõigi nende küsimuste puhul, millisel viisil planeeritakse voodikohti jne, on põhivastutaja Tallinna linn kui selle projekti elluviija. Küll aga kinnitab Sotsiaalministeerium seadusekohaselt kõikide haiglate n-ö funktsionaalsed arengukavad, selleks et tuua sinna juurde riigi tervishoiupoliitilist vaadet. Loomulikult oleme valmis arutama Tallinna linnaga ka voodikohtade arvu, erinevate erialade profileerimist. Kindlasti ei ole mõistlik, et uus Tallinna Haigla konkureeriks teatud kitsaste erialade osas Põhja-Eesti Regionaalhaiglaga. Praegu seda mingil määral esineb. Tallinnas võiks sellist tööjaotust kindlasti rohkem olla. Oleme Tallinna linna esindajatega ka kohtunud. Töödega alustati juba 2016. aastal, praegu käib Tallinna Linnavalitsuse välja kuulutatud detailplaneeringu hange, pakkumuste tähtaeg on s.a 19. juuni. Ja kui seal plaanid selginevad, siis kindlasti oleme valmis oma jõu ja nõuga kaasa aitama, et haigla oleks tõepoolest optimaalne, vastaks patsientide vajadustele ja ka rahvastikuprognoosidele, nii voodikohtade osas kui ka planeeritavate erialade lõikes.

13:12 Esimees Eiki Nestor
Urmas Kruuse, palun!

13:12 Urmas Kruuse
Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt minister! Me kõik teame, et haigekassa on väga suure surve all ja rahavood võimalikku teenusevajadust arvestades piisavalt negatiivsed. Te olete siin aasta tagasi

selgelt lubanud süsteemi reformida, sealhulgas selle juhtimist. Kas te praegu Tallinna kontekstis ei karda, et kui läbirääkimisi peetakse nii leebelt, siis võib juhtuda, et olemasolevaid ressursse arvestamata planeeritakse üle ning Tallinna Haigla muutub ühel hetkel nii suureks, et see hakkab survestama haigekassat ja negatiivselt mõjutama kogu Eesti meditsiinisüsteemi?

13:13 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski
Aitäh küsimuse eest! Kahtlemata pingutame selle nimel, et loodav haigla oleks oma mahult ja erialade pakkumise poolest optimaalne. Mida ma saan täna kindlalt öelda, on see, et vajalikud rahvastikuprognoosid aastaks 2030 on Sotsiaalministeerium teinud. Me prognoosime, et Harjumaa piirkonnas kasvab elanike arv ja seega ka patsientide arv umbes 2% võrra. Seega, arvestades rahvastiku ümberpaiknemist Eesti riigi sees, on tegelikult vaja teenusemahtu selles piirkonnas suurendada. Aga loomulikult on mõistlik, et see haigla oleks projekteeritud optimaalsena, selleks et tulevikus oleks ka haigla enda finantsiline jätkusuutlikkus tagatud. Haigekassa lepinguid riigi raha kasutamise kohta tervishoiuteenuste osutamisel teeme ikkagi lähtudes oma patsientide vajadustest. Juhul kui haigla dimensioneeritakse üle, luuakse suuremana, kui on tegelik vajadus, siis loomulikult ei suuda haigekassa leping kogu seda mahtu katta. Seda on Tallinna linna esindajatele korduvalt ka öeldud, sealhulgas ka ma ise isiklikult abilinnapeale. Seni on ettevalmistused kulgenud tõesti heas koostöös ja ma loodan, et see nõnda ka jätkub. Funktsionaalne arengukava, mis sätestab needsamad mahuprognoosid, erialade prognoosid, on minu allkirjaga kinnitatav dokument, ja kui see Sotsiaalministeeriumisse laekub, siis loomulikult me räägime põhjalikult läbi ja püüame tagada, et see projekt oleks rahaliselt jätkusuutlik ning vastaks Tallinna ja Harjumaa patsientide reaalsetele vajadustele.

13:15 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

3. 13:15 Maksukeskkond

13:15 Esimees Eiki Nestor
Maris Lauri küsimus peaminister Jüri Ratasele. Palun!

13:15 Maris Lauri
Aitäh, lugupeetud esimees! Hea peaminister! Valitsus on planeerimas erinevaid maksumuudatusi, millega tõenäoliselt – nii vähemalt lubatakse – maksukoormus väheneb. Paratamatult tähendab see eelarvestrateegiasse planeeritud puudujäägi kasvu. Millised on konkreetsed katteallikad?

13:15 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh! Ma lükkan täielikult ümber selle väite, et eelarve puudujääk teatud maksumuudatuste tõttu kasvab. Me oleme valitsuskoalitsioonis tõesti otsustanud, et pakendiaktsiisi ei tule, ei tule ka panditulumaksu ning me suurendame ühisdeklaratsioonide täitmise võimalusi. Loomulikult oleme tegelenud ka katteallikatega. Mõned peamised katteallikad – selle me oleme ju ka meedias selgelt välja öelnud – on seotud avaliku sektori halduskuludega. See ei puuduta küll näiteks siseturvalisuse valdkonda, välisteenistust ega põhiseaduslikke institutsioone. Kindlasti me soovime üle vaadata, kuidas riigivara efektiivsemalt kasutada ja majandada. Need on mõningad näited kohtadest, kus me kavandatavate maksumuudatuste katteallikaid näeme.

13:16 Esimees Eiki Nestor
Andres Herkel, palun!

13:16 Andres Herkel
Aitäh, härra peaminister! Teie vaated erinevate maksude kehtestamisele või kehtestamata jätmisele on olnud üsna plastilised ja aja jooksul muutunud. Mõnikord on see, kui te mõne maksu ära jätate, ju väga

tore, aga see uus mõte, mis tekib, ei pruugi seda sugugi olla. Ma küsin esimese küsimuse jätkuks. Mina arvan, et riigi kulusid peab kokku hoidma. Milliseid halduskulusid keskvalitsuse tasandil, näiteks ka ministeeriumide majanduskulusid, te konkreetselt kokku hoida kavatsete?

13:17 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh! Kokkuhoiu eesmärk on antud eraldi igale valdkonnaministrile. Loomulikult saab halduskulusid meie hinnangul täna igas ministeeriumis kokku hoida ja see on ka üks katteallikas nende maksude ärajätmisel. Kindlasti ei puuduta need kärped väga olulisi valdkondi, mida ma juba välja tõin: siseturvalisus, põhiseaduslikud institutsioonid, aga ka välisteenistus. Need on kohad, kus halduskulusid maksumuudatustega ei vähendata.

13:17 Esimees Eiki Nestor
Maris Lauri, täpsustav küsimus, palun!

13:18 Maris Lauri
Aitäh! Ma tulen natuke laiema teema juurde. Tänu sellele, et meie majanduskasv osutus prognoositust suuremaks, toob see struktuurse puudujäägi ümberarvestuse korras paratamatult kaasa puudujäägi kasvamise suuremaks, kui on praegu kirjas riigi eelarvestrateegias, ehk siis 0,5% läheb suuremaks ja Euroopa Komisjoni arvestuslik läheb 0,9% suuremaks. Mida te ette võtate, selleks et oma lubadusest kinni pidada?

13:18 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh! Me lähtume sellest, mida me oma rahanduspoliitika kohta oleme öelnud: Eesti riigi rahandus on ja peab olema korras, struktuurset tasakaalu eesmärgistav eelarvereegel hoiab meie riigirahanduse ka edaspidi korras. Me suhtume nendesse põhimõtetesse väga vastutustundlikult. Seda näitab ka see, et riigi eelarvestrateegiat on selle koalitsiooni ajal tõsiselt üle vaadatud juba kolmel korral: eelmise aasta novembris, sellel aastal ja ka viimati, kui Isamaa ja Res Publica Liidu uus esimees soovis teatud maksupoliitilised muudatused üle vaadata. Minu arvates on eelarve ning Eesti majandus ja maksupoliitika kindlasti läinud paremas suunas, lõplikult annab valitsus Riigikogule eelarve üle selle aasta teises pooles.

13:19 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

4. 13:19 Terviseseisundi hindamine

13:19 Esimees Eiki Nestor
Monika Haukanõmme küsimus tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovskile. Palun!

13:19 Monika Haukanõmm
Tänan, härra juhataja! Lugupeetud minister! Oleme uhked ja tunnistame, et oleme e-riik. Meil on suurepäraseid lahendusi, kuidas inimeste, spetsialistide ja ametnike elu erinevate andmebaaside kasutamise kaudu kergemaks teha, ja kindlasti on ka info liikumine palju kergemaks läinud. Kuid mida rohkem on meil erinevaid andmebaase, seda olulisemaks muutub ka nendes andmebaasides oleva informatsiooni kvaliteet ja hulk. Alates 2009. aastast on arstidel seaduse järgi kohustus epikriisid tervise infosüsteemi kanda. Korduvalt on juhitud tähelepanu, et see ei ole nii, nagu see peaks olema. Just töövõimereformi rakendamise käigus on tulnud välja olukorrad, kus andmed pole piisavalt kvaliteetsed, tehakse valesid otsuseid. Näiteks arstide puhul on ainult 33% arvetest epikriisidega kaetud, ja psühhiaatrite puhul on need üldse küsitavad. Mida ministeerium konkreetselt ette võtab, et tervise infosüsteemis oleksid andmed kvaliteetsemad ja et neid oleks rohkem?

13:20 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Suur tänu! Tõepoolest on tegemist väga olulise küsimusega. On ju tõsi, et töövõimereformi edukas rakendamine on paljuski põhinenud mudelil, mille järgi inimese enda vajadus oma varasemat terviseseisundit, varasemaid haigestumisi ja muid piiranguid tõestada oleks minimaalne ehk informatsioon liiguks tervise infosüsteemist automaatselt töötukassasse, kus töövõime hindamist tehakse. Tõsi on see, et juba enne töövõimereformi rakendumist ja ka nüüd viimase aasta jooksul, kui selle rakendamine on alanud, oleme seisnud silmitsi või töötukassa ekspertarstid on seisnud silmitsi olukorraga, kus tervise infosüsteemi andmed on tihtipeale kas ebapiisavad või puudulikud.
Mida me selles olukorras konkreetselt teeme? Esiteks, juba mõnda aega on laiemalt käsil infotehnoloogiline arendusprojekt tervise infosüsteemi andmekvaliteedi parendamiseks. Selle eesmärk on täpsustada infosüsteemis olevaid andmeid, selle sisu. Teiselt poolt tuleb loomulikult tagada, et arstid kogu vajaliku info ka tegelikult tervise infosüsteemi kannaksid. Viimasel ajal, kui mured on tõsisemaks muutunud, eeskätt puudutab see psühhiaatrilise diagnoosiga patsiente, oleme koostöös Eesti Puuetega Inimeste Kojaga koostanud terve plaani, kuidas seda olukorda parandada, kuidas Eesti Puuetega Inimeste Koda saab sellesse panustada ja kuidas ministeerium sellesse panustada saaks. Aga nüüd sai mu aeg otsa.

13:22 Esimees Eiki Nestor
Monika Haukanõmm, täpsustav küsimus, palun!

13:22 Monika Haukanõmm
Aitäh, härra juhataja! Hea minister! Ega te väga ei vastanud mu küsimusele. Küsimus oli, mida te konkreetselt teete. Loomulikult peavad perearstid parandama epikriiside esitamist jne ja on tehtud erinevaid koosolekuid, aga mis on need konkreetsed sammud? On teil näiteks plaanis mitte maksta arveid välja, kui mingi perearstikeskus või psühhiaater süstemaatiliselt jätab andmed esitamata? Kas selle kohta on mingi otsus? Või on olemas mingid muud variandid? Olete te planeerinud seda, et näiteks ka kliinilised psühholoogid, logopeedid ja tegevusterapeudid, kes ju ka väga olulist rolli töövõimereformis mängivad, saaksid ligipääsu tervise infosüsteemile? Tegelikult on siin võimalik väga konkreetseid samme astuda. Äkki te toote mõne konkreetse näite või ütlete, mida puuetega inimeste kojaga kokku lepiti, mida siis peab üks või teine tegema?

13:24 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski
Suurepärane! 2017. aasta 22. mail kohtus Sotsiaalministeerium puuetega inimeste koja esindajatega ja neid küsimusi arutati. Sõlmiti järgmised kokkulepped. Puuetega inimeste koda kohtub oma toetajaliikme, psüühikahäiretega inimeste tugiorganisatsiooni Arengukeskuse Avitus ning liikme Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliidu esindajatega, et täpsustada, millised on psüühikahäiretega tööealiste isikute ootused tervise infosüsteemi andmeprobleemide lahendamisele. Teiseks, puuetega inimeste koda kohtub Eesti Psühhiaatrite Seltsi esindajatega, avamaks tervise infosüsteemi andmete kvaliteediprobleemide mõju ja tähendust psüühikahäiretega tööealiste inimeste töövõime hindamise protsessis. Mure seisneb selles, et paljud psühhiaatrid ütlevad, et nad ei sisesta andmeid tervise infosüsteemi patsientide huvide kaitseks. Inimesed ei taha märget endale külge saada, sest see võib neid negatiivselt mõjutada. Kuna arst peab lähtuma patsiendi huvidest, siis sellest tulenevalt on selline arvamus levinud paljude psühhiaatrite seas. Meie püüame seletada, et tegelikult on vastupidi, sellise sammuga kahjustatakse psüühilise erivajadusega patsientide huve – menetlused venivad, nad ei pruugi töötukassa kaudu saada adekvaatset hinnangut, sellele järgnevad lõputud vaidlused jne. Seda teavitustööd me teeme edasi. Kolmandaks, Sotsiaalministeerium edastab puuetega inimeste kojale Sotsiaalministeeriumis juba varem moodustatud tervise infosüsteemi andmeprobleemi töörühma üldistatud statistika selle kohta, mis on olemas ja mis on puudu. Neljandaks, Sotsiaalministeerium koostab pere- või eriarstidele lühijuhendi andmete sisestamise kohta tervise infosüsteemi ning edastab selle puuetega inimeste kojale. Puuetega inimeste koda omakorda levitab lühijuhendit sihtgrupi seas. Selle toel saab töövõime hindamise taotleja arsti juhendada. Viiendaks, uut laiapõhjalist tervise infosüsteemi andmeprobleemi töörühma küll ei moodustata, aga sellesse kaasatakse puuetega inimeste koda, et olukorda paremini lahendada.
Nüüd arvetest rääkides ... Aeg sai jälle otsa.

13:26 Esimees Eiki Nestor
Urmas Kruuse, palun!

13:26 Urmas Kruuse
Aitäh, auväärt istungi juhataja! Lugupeetud minister! Kindlasti võib küsida, kas teatud andmete mittekorrektne täitmine või justkui patsiendi huvidest lähtuv mittenäitamine on ikka lõppkokkuvõttes patsiendi huvides, kui tema kohta tuleb teha teatud otsuseid. Kui informatsioon puudub, siis, ma julgen öelda, ei pruugi need otsused tulla adekvaatsed. Aga selleks, et arsti juurde üldse pääseda ja oma terviseseisundit hinnata, on räägitud ka üle-eestilisest e-registratuurist. Ma tahaks teada, kui kaugele on üle-eestilise e-registratuuriga jõutud, selleks et tervishoiusüsteemi vaba ressurssi eri piirkondade võimekust arvestades maksimaalselt ära kasutada.

13:26 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski
Aitäh! Digiregistratuur küll tervise infosüsteemi andmete kvaliteeti ei paranda, aga me töötame sellega edasi. Ma loodan, et me selle aasta lõpuks jõuame esimeste piloteerimisteni paaris haiglas ja küllap siis järgmisel aastal saame seda juba ka laiendada.
Nüüd sellest, mida Sotsiaalministeerium teeb selleks, et arstid täidaksid seadust. Tõepoolest, olukord on täpselt nii, nagu Riigikogu liige Kruuse ütles – inimesed kannatavad. Kui me vaatame töötukassa otsuseid, mille puhul on kõige rohkem vaidlustamisi olnud, siis need ongi seotud juhtumitega, kus tervise infosüsteemi andmed on olnud puudulikud või ebatäielikud ja ekspertarstil ei olegi olnud võimalik adekvaatset hinnangut anda. Sellele on järgnenud vaidlused, mis on kulutanud haldusorgani aega, aga mis veel olulisem, loomulikult ka inimest ennast jooksutanud ja pannud keerulisse olukorda. See ei ole kindlasti mõistlik ega vajalik. Seepärast on Sotsiaalministeerium algatanud igakuise andmete sisestamise seire, mille käigus võrreldakse arstide poolt haigekassale edastatud raviarveid terviselugude sisestamisega tervise infosüsteemi. Kui nendes andmetes leitakse ebakõla, siis pöördutakse arsti poole ja teavitatakse teda kohustusest esitada andmed tervise infosüsteemi, samuti selgitatakse, miks on see tema patsientidele vajalik ka väljaspool tervisesüsteemi – inimese muud sotsiaalse toimetuleku garantiid, toetused, abivahendid ja muud teenused sõltuvad sellest, kui täielikud on need andmed. Juhul, kui see lähiajal olulist paranemist kaasa ei too, siis kindlasti kaalume, kas kaasata sellese protseduuri ka Terviseamet, kes otseselt vastutab selle eest, et tervishoiu korralduslikud normid oleksid täidetud.

13:28 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

5. 13:28 Piirikontrolli taastamise võimekus terrorilaine korral

13:28 Esimees Eiki Nestor
Martin Helme küsimus peaminister Jüri Ratasele.

13:28 Martin Helme
Aitäh, lugupeetud spiiker! Hea peaminister! Inglismaal on viimase aasta jooksul olnud kolm tõsist terrorirünnakut, viimased kaks on olnud väga väikese vahega, ja kuigi poliitiliselt korrektne peavoolupoliitika ja peavoolumeedia kramplikult väldivad sellest rääkimist, on see terror loomulikult otseselt seotud islami ja islamistidega ehk immigrantidega. Täiesti selge on see, et Euroopa välispiir on valvamata, seda me räägime juba alates 2015. aastast. See tähendab, et Schengeni süsteem tema praegusel kujul ei toimi. Ma arvan, et Eesti rahvas ja ka laiem avalikkus tahaks kuulda meie peaministri selget kinnitust, et meie valitsus on meie kaitsmiseks võimeline midagi ette võtma. Sellega seoses on mul lihtne küsimus. Kas valitsus on poliitiliselt valmis taastama piirikontrolli ka Euroopa Liidu sisepiiridel ehk võtma sadamad ja lennujaamad uuesti kontrolli alla? Kas meil on selleks võimekust?

13:29 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, hea küsija! Ma alustan teie küsimusele vastamist loomulikult kaastundega, kaastundega sellel traagilisel päeval hukkunud seitsme inimese omastele ja nendele, kes said haavata 3. juuni rünnakus. Peaminister kindlasti on valmis seisma selle eest, et inimesed saaksid vabalt liikuda, et ettevõtluses saaks kapital vabalt liikuda ning meie tooted ja teenused saaksid vabalt liikuda. See on üks peamisi mõtteid üldse Schengenis ja Euroopa Liidus ning selle eest tuleb seista, hoolimata sellest, mida kirjutab kas peavoolumeedia või mingi muu voolu meedia. Ma arvan, et sellel, mille me oleme tänaseks üheskoos välispoliitiliselt üles ehitanud, on väga suur väärtus. Ausalt öeldes ma ei kujuta ette, et kõik need 27 või 28 liikmesriiki sulgevad oma piirid. Ma arvan, et see ei anna ka midagi võitluses terrorismi vastu ja terroristidega. Mis on meie õppetund? Meie õppetund on kindlasti see, et infovahetust, andmete vahetust, koostööd rahvusvahelisel tasandil ja riigi sees saab parandada. Olgu selleks Euroopa Liidu välispiiri parem valvamine, olgu selleks terrorismi ja terroristlike organisatsioonide rahastamise tugev pärssimine, olgu selleks veel aktiivsem koostöö meie partnerite ja liitlastega. Tulen kindlasti teie küsimuse teise poole juurde tagasi, kui selleks võimaluse annate.

13:32 Esimees Eiki Nestor
Martin Helme, täpsustav küsimus, palun!

13:32 Martin Helme
Aitäh! Ikka annan. Ma võtaks selle jutu kokku nii, et ma sain teie vastusest täiesti üheselt aru, et meie valitsusel ei ole poliitilist valmisolekut piirikontrolli taastada. Ma küsin, kas tõesti teie arvates on vaba piiriületus suurem väärtus kui inimelude kaitsmine, sest see on see valiku koht. Ja ma küsin, kas tõesti teie arvates Eesti inimesed arvavad, et passi esitamine piiri peal maksab suuremat hinda kui meie turvalisuse säilimine. Schengeni mõte ei ole vaba liikumine üle terve maailma. Schengeni piir on ju praegu lahti ja kõik, kes tahavad, need tulevad. See ei ole Schengeni mõte. Schengeni mõte on vaba liikumine Euroopa Liidu sees. Ja nüüd, kui Euroopa on selles läbi kukkunud, siis teil Eesti peaministrina pole võimalik Euroopa piiri valvata. Teil on võimalik anda korraldus Eesti piir kontrolli alla võtta. Mul on lihtne küsimus: kas meil on see võimekus, kui selleks otsus tuleb?

13:33 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh, hea küsija! Ma arvan, et esmalt tasuks teil endale selgeks teha, kes kuuluvad Schengenisse ja kes ei kuulu. Te olete oma küsimuses retooriliselt muidugi väga tugev, seostate seda hirmsat ja traagilist terroriakti ja terrorijuhtumeid sellega, et meil Euroopa Liidu või Schengeni sees ei ole sisemisi piire. Ma tõesti ei näe võimalust selliseid paralleele tuua, mida teie toote. Vastuseks teie küsimusele: alates 21. detsembrist 2007 on Eestis piirikontroll ajutiselt taastatud kahel korral. Üks juhtum oli seotud NATO välisministrite kohtumisega aprillis 2010 ja teine kord tehti seda 2014 USA toonase presidendi Obama visiidi ajaks. Kas Eesti riigil on võimekust, et vajaduse korral piirikontroll ajutiselt taastada? See ei ole meeldimise või mittemeeldimise küsimus, vaid tegelikult sõltub ohuhinnangutest. Kui ohuhinnangud selleks vajadust näitavad, siis Politsei- ja Piirivalveamet on suuteline piirikontrolli teatud aja jooksul, lühikese aja jooksul ajutiselt taastama. Jah, see võimekus on Eesti riigil olemas.

13:34 Esimees Eiki Nestor
Uno Kaskpeit, palun!

13:34 Uno Kaskpeit
Aitäh, härra eesistuja! Härra peaminister! See, mis te rääkisite, et on võimeline taastama – sellist tsirkust võib teie eelkäijate hävitustöö tulemusel järele jäänud piirivalveressursiga teha maksimaalselt kaks kuni kolm ööpäeva. Seda oli nüüd ka Valgas näha. Ärge ainult hakake seletama, et Kaitseliidu ja veel kellegi teise kaasabil on võimalik sulgeda, sest ma nägin Obama külaskäigu ajal, kuidas kaitseliitlased teeotste peal seisid ja suitsu tegid. Kahe teeotsa vahelist piiri ei kontrollinud mitte keegi ja keegi ei saanudki aru, et seda on vaja kontrollida. Kuidas te planeerite selle riiklikult tekitatud kuritegeliku korralageduse likvideerida, et vajaduse tekkides Eesti piir, ka lõunapiir, saaks kontrollitud?

13:35 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, austatud Riigikogu liige härra Uno Kaskpeit! Ma olen nüüd tõesti täielikus segaduses. Ühelt poolt ma näen seda, kui võimsalt EKRE ja Reformierakond teevad koostööd, näevad ühist tulevikuperspektiivi, ja teiselt poolt ma kuulen, et te ütlete, et see on eelkäijate hävitustöö tulemus. Kas tõesti võib nii ruttu sellest plussist saada miinus? Aga ma ikkagi tegelikult loodan, et see tugev koostöö, mis täna Reformierakonnal ja EKRE-l on, on hea, viib Eesti poliitilist kultuuri edasi ja te mõlemad seisate oluliste küsimuste eest, nagu näiteks piiride taastamine Euroopa Liidu sees. Ma olen kuulnud, et te plaanite Euroopa Liidu küsimuse Eesti sees ka hääletusele panna. Ma ei tea, kas seda siis kahekesi või üksinda, aga ega see, kui Eesti poliitikas selliseid ühisosasid leitakse, halb ei ole, küsimus on selles, mis teemade osas.
Ma vastan teile veel kord ja kinnitan, et ei tasu selles mõttes ohtu näha. Kui ohuhinnangud näitavad, et piirikontrolli on vaja, suudab Eesti selle ajutiselt taastada. Kui piirikontroll on vaja täielikult taastada, siis kindlasti on Eesti ka selleks valmis, aga see nõuab juba palju suuremat investeeringut, palju rohkem inimjõudu. Ja nagu ma ütlesin, tähendaks see kaugenemist oma põhilise mõtte või lätte juurest – selle vaba liikumise juurest, mida Schengen ja Euroopa Liit meile annavad. Ma ei näe täna mingit põhjust, mitte mingit põhjust ehitada Euroopa sees müüre, mitte sildasid.

13:37 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

6. 13:37 Valitsemiskultuur

13:37 Esimees Eiki Nestor
Ja nagu tellitult ongi järgmine küsimus Kristen Michalilt peaminister Jüri Ratasele.

13:37 Kristen Michal
Aitäh, hea esimees! Hea peaminister! Riigi suuna selgus on valitsemiskultuuri osa. Avalikkus vajab selgust, milline on valitsust juhtiva Keskerakonna tegelik seisukoht NATO ja USA partnerluse suhtes. Keskerakonna võtmeisiku, Riigikogu ühte olulisemat komisjoni juhtima usaldatud Mihhail Stalnuhhini sõnum eile oli, et USA ei ole usaldusväärne partner. Kuna ma eeldan, et te nüüd kohe räägite soravalt teist juttu, siis ma pigem küsin, et keda sellisel juhul esindavad eile USA-ga kaitsekoostööleppe hääletuselt minema hiilinud rahanduskomisjoni esimees Stalnuhhin ning Korb, Loone, Repinski, Kravtšenko, Novikov, Dmitrijev ja Velman.

13:38 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh teile! Ma tahan kõigepealt öelda, et mul on hea meel, et Kristen Michal on infotunnis tagasi. Ma olen teid siin paar korda väga aktiivselt osalemas näinud ja minu meelest on meie debatid teiega olnud alati sisulised ja edasiviivad. Nii et selle eest suur tänu, et olete siin infotunnis taas initsiatiivi võtnud! Eesti on tugev NATO liikmesuse toetaja, Eesti on aktiivne NATO liikmesriik. Meie jaoks on oluline, et 29 riiki teevad kõik selleks, et tagada nendes riikides rahu. See on kindlasti üks NATO peamisi eesmärke. Sellest suunast, ma väga loodan, ükski tulevane valitsus, aga kindlasti see valitsus kõrvale ei kaldu. Seda liitlassuhet me ehitame iga päev. See, et praegu on Tapal NATO liikmesriikide sõdurid nii Ühendkuningriigist kui ka Prantsusmaalt, kes roteeruvad Taani Kuningriigiga, näitab seda, kui aktiivselt on Eesti NATO-sse panustanud ja kui oluliseks Eesti seda peab.

13:39 Esimees Eiki Nestor
Kristen Michal, palun, täpsustav küsimus!

13:39 Kristen Michal
Aitäh, hea esimees! Hea peaminister! Ma ei saanudki vastust sellele, et keda nad siis esindavad. Aga mul on teine küsimus veel. Kui Keskerakonna juhitav valitsus sai ametisse, siis ma mäletan, et Vene saadik ütles uudistes, et nad ootavad head koostööd Eesti valitsusega. Mina sain pärast seda, kui olin avalikkuses maininud Keskerakonna juhtpoliitiku Mihhail Kõlvarti kohtumisi – need kohtumised on ka Kapo aastaraamatus ära toodud –, kutse Vene saatkonda vestlusele, et minu põhjendamatud hirmud

hajuksid. Mul on lihtne küsimus: kui tihti kohtuvad Keskerakonna juhtpoliitikud riigis – Tallinnas, Ida-Virumaal – Vene saatkonna esindajatega ja mis teemasid seal arutatakse?

13:40 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh! Ma kõigepealt igal juhul tunnustan teid, et hoidke Eesti lippu kõrgel ja ärge laske ennast selle tee pealt kõrvale tõugata. Kui tihti mina kohtun Eestis resideerivate teiste riikide saadikutega? On kahepoolseid kohtumisi, on olnud Prantsusmaa suursaadikuga, Itaalia suursaadikuga, Ameerika Ühendriikidega. Kui te küsite Vene suursaadiku kohta, siis Stenbocki majas on selline tava, et peaminister kohtub kõikide Eestis resideerivate saadikutega ühel ajal, ja minu mäletamist mööda eelmise aasta lõpus oli sel kohtumisel ka Venemaa Föderatsiooni suursaadik. Rohkem selliseid kohtumisi ei ole olnud, ei ole olnud ka kahepoolseid kohtumisi.

13:41 Esimees Eiki Nestor
Urmas Kruuse, palun!

13:41 Urmas Kruuse
Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt peaminister! Tegelikult te hea kolleegi esimesele küsimusele ei vastanud. Võib-olla tuleb see sellest, et need saadikud ei ole lapsepõlves pidanud kuulama teki all Ameerika häält, et teada saada, mis vabas maailmas toimub. Tegelikult on see piinlik, et te ei julgenud selle koha pealt seisukohta võtta. Aga küsin niimoodi: kogu avalikkus teab, et Keskerakond on kahe näoga, kui nüüd ühel hetkel see teine pool saab enamuse, siis millised hakkavad olema meie suhted Ameerika Ühendriikidega?

13:42 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh! Mul on hea meel, et te teise erakonna siseelu nii hästi tunnete, aga siin te eksite. Keskerakond on ühenäoline, Keskerakonnal on selge maailmavaade. Kui me räägime välis- ja kaitsepoliitika dimensioonist, siis oleme tugevalt toetanud seda, et Eesti on nii Euroopa Liidu kui ka NATO liikmesriik ning osaleb ka teistes rahvusvahelistes koostööprojektides, olgu selleks euro kasutuselevõtt, olgu selleks alles hiljutine valitsuspoolne soov liituda Euroopa Liidu sees nende liikmesriikidega, kes soovivad kaitsepoliitika vallas teha suuremat koostööd (pean siin silmas PESCO-t). Nii et see on olnud Keskerakonna suund. Loomulikult on meie suund sisepoliitikas see, et me soovime, et Eesti areng oleks rohkem tasakaalustatud. Kui te küsite, mis on Keskerakonna maailmavaade, siis mul on hea meel siin teile seda tutvustada. Keskerakond on opositsioonis olles – ma arvan, et ma ei eksi – kümme aastat rääkinud sellest, et need inimesed, kellel on väike või keskmine sissetulek, peavad teenima rohkem. Mul on hea meel, et see valitsus on võtnud ette ja viinud läbi maksureformi, tulumaksuvaba miinimumi tõusu 180-lt eurolt 500-le eurole. Mul on hea meel selle üle, et me teeme kõik selleks, et eraldada lisaraha tervishoidu ja haigekassasse ja et ravijärjekorrad Eestis reaalselt lühenevad. Kindlasti on mul hea meel ka selle üle, et minu meelest on olnud koostöö teiega erakordselt hea. Te olete mitmel korral tõstatanud maaelu- ja põllumajandusteemasid ja ka selles valdkonnas on selged edasiminekud olemas, näiteks *top-up*-toetustes. Eesti selgelt tasakaalukas edasiminek ja areng – see on kindlasti üks Keskerakonna põhiseisukohti.

13:44 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

7. 13:44 Tööinspektsiooni tegevus

13:44 Esimees Eiki Nestor
Jaak Madisoni küsimus tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovskile.

13:44 Jaak Madison
Aitäh, austatud Riigikogu esimees! Hea minister! Viimastel päevadel on siin tõusnud kõva poleemika laste töötamise üle suvel, eriti lehelastena, ja selle ümber, kas Tööinspektsioon on oma tegevusega

läinud üle piiri ja tegemist on ülereguleerimisega või kaitseb ta siiski laste õigusi. Mu esimene küsimus on selline. Äkki teil on taustamaterjali ja rohkem infot selle kohta, mis seal tegelikult on toimunud? Mina olen kuulnud infot mõlemalt poolt ja tegelikult ei ole see olukord nii must-valge, vaid üpriski hägune ja piirimail. Teine küsimus kohe sellele otsa võiks olla selline: kas te näete ohtu, et need kindlasti heade kavatsustega tehtavad otsused või kohustuslikud suunised tööandjatele, kas või Ekspress Grupile, võivad ülereguleerimise korral tegelikult hoopis vähendada laste ja noorte võimalusi suvel endale taskuraha teenida ja saada tööharjumusi, mis peaks olema elementaarne iga inimese kujunemise käigus?

13:45 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Aitäh, austatud küsija! Esiteks, kui võib, siis ma palun, et te teadja inimesena, Euroopa Liidu asjade komisjoni aseesimehena äkki siiski selgitate oma pinginaabrile, et Suurbritannia ei kuulu Schengenisse, ja äkki selgitate ka seda, et Suurbritannias terrorirünnakud ellu viinud inimesed on elanud Suurbritannias ega ole tulnud üle piiri. Kindlasti oskate seletada ka seda, et suuremat osa piiriülesest kuritegevusest Euroopas ei avastata mitte piiri peal, vaid riikide sees koostöös eri riikide politseiasutustega, mis Euroopa Liidus, sh ka Schengeni süsteemi sees, toimivad kord-korralt aina paremini.

Aga nüüd vastus teie küsimusele. Tõepoolest, viimasel ajal on suudetud tekitada – sealhulgas on seda teinud ka üks ajakirjandusväljaanne – mulje, et riik soovib lehelaste tööd põhimõtteliselt ära keelata. Ei soovi! Sellist mõtet ei ole kellelgi olnud ja ei tule ka. Küll aga on ju loomulik, õige ja loogiline, et alaealiste töölevärbamisel, nii nagu kõikide teiste inimeste töölevärbamisel, täidetakse kehtivaid tööõiguse ja tööohutuse norme, neid reegleid ja seadusi, mis seadusandja on vastu võtnud. Needsamad reeglid, suures ulatuses tulenevalt mitmesugustest rahvusvahelistest lastekaitsekohustustest, seavad 7–12-aastaste laste töölevärbamisele nende ealiste iseärasuste tõttu üsna ranged piirangud.

Tõepoolest, juba eelmisest aastast käib Ekspress Grupi suhtes üks Tööinspektsiooni algatatud väärteomenetlus, kuna see ettevõte on rikkunud tööõigust. Nad on püüdnud seda kuidagi vaidlustada. Mu aeg sai jälle otsa, aga ma heameelega vastan edasi, kui te küsite veel.

13:47 Esimees Eiki Nestor

Jaak Madison, täpsustav küsimus.

13:47 Jaak Madison

Aitäh, austatud Riigikogu esimees! Hea minister! Esiteks on mul soovitus, et jääge oma liistude juurde. Teilt küsiti Tööinspektsiooni tegevuse kohta, te ei peaks kulutama poolt eraldatud ajast selle peale, et tegeleda muude küsimustega, mis pole teie pädevuses. Aga teile kiiresti vastates: Suurbritannia juhtumid tõestavad seda, et just nimelt immigratsioon on väga suur probleem, eriti sisseränne võõrast kultuuriruumist, näiteks moslemiriikidest, mille teise ja kolmanda põlvkonna järglased radikaliseeruvad ega sulandugi meie ühiskonda. Teiseks, eelmise aasta terrorirünnakud nii Belgias kui ka Prantsusmaal panid toime isikud, kes tänu Schengeni viisaruumile liikusid Euroopa Liidu liikmesriikide sees vabalt ja käisid korduvalt ka Liibüas, et väljaõpet saada. Sama tuvastati ka nende isikute kohta, kes panid toime rünnakud Suurbritannias. Seega pole mõtet demagoogitseda ega valetada ja n-ö vasakliberaalse agenda kaudu õigustada immigratsioonipoliitikat, mis on läbi kukkunud, igaveseks. Kuid minu küsimus selle õige teema kohta on selline. Meie eesmärk on kaitsta lapsi – absoluutselt! –, kuid ka isiklik eeskuju on väga hea. Kus teie lapsena tööl käisite ja kus te oma esimese töökogemuse saite?

13:48 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

Aitäh! Jätkates vastust eelmisele küsimusele, siis tõepoolest, 7–12-aastaste laste töölevärbamisel on konkreetsete tööde puhul ja konkreetsetes valdkondades mõned piirangud. Üks olulisemaid piiranguid on see, et nad tohivad päevas töötada kuni kolm tundi. See on rahvusvaheline piirang ja seadusandja on selle Eesti õigusruumi üle võtnud.

Kui me räägime sellest konkreetsest menetlusest, siis olukord on järgmine. Menetlust on alustatud politsei, lapsevanemate ja kaaskodanike kaebuste peale. Ma loen teile ette ühe kaebuse sisu. "Poisi sõnade järgi võttis ta hommikul lehemajast lehed, liikus ühistranspordiga Järvele ja alustas seal müüki kell 8. Selleks hetkeks, kui ma lõunale läksin, oli see laps seega tööd teinud juba 5,5 tundi. Poiss selgitas, et teenib endale nii taskuraha ja vanemad on sellest teadlikud. Töö lõpetamise kellaajaks ütles poiss kell

17 õhtul, sest ta peab jõudma lehemajja enne kella 17.30, sest siis pannakse lehemaja kinni." See tähendab seda, et selle noore inimese, 7-aastase lapse tööpäev kestis sellel päeval kümme tundi. See kümme tundi on kirjutatud ka ostu-müügilepingusse, mille Ekspress Grupp selle lapse vanemaga sõlmis, ehkki ostu-müügilepingut sellisel juhul sõlmida ei tohi, tegemist on töölepingulise suhtega. See, et Ekspress Grupp on rakendanud 7-aastased lapsed tööle kümnetunnisteks tööpäevadeks ilma töölepinguta, on Eestis kehtiva õiguskorra väga räige rikkumine. Tööinspektsioon on selle kohta öelnud, et sõbrad, need inimesed võivad seda tööd teha, kui tingimused on tagatud, lepime selles kokku, see küsimus on võimalik lahendada. Aga see tähendab loomulikult seda, et laste õigused peavad olema kaitstud, siin ei ole mitte mingisugust muud võimalust. Riigil on laste huvide kaitsel kõrgendatud kohustus.

13:50 Esimees Eiki Nestor
Urmas Kruuse, täpsustav küsimus.

13:50 Urmas Kruuse
Aitäh, auväärt istungi juhataja! Auväärt minister! Ajalehepoisist miljonäriks – neid näiteid on Ameerikas kindlasti rohkem. Kuna te läksite oma auväärt kolleegile peaministrile nii kenasti appi, siis ma saan selle küsimuse all küsida, kuidas teie suhtute Keskerakonna fraktsiooni liikmetesse, kes ei hääletanud Ameerika Ühendriikidega sõlmitava koostööleppe poolt?

13:50 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski
Aitäh! See küsimus väljub nüüd küll täiesti esitatud küsimuse raamidest, aga ma kasutan võimalust, et lehelastest edasi rääkida. Aitäh selle võimaluse eest! Ütlen veel kord, Tööinspektsioon on selles olukorras järginud seadust, mille seadusandja on vastu võtnud. Hiljuti on Riigikogu Sotsiaalministeeriumi ettepanekul alaealiste töölevõtmise nõudeid muutnud, seda lihtsustanud. Meil on kavas käivitada lisameede, selleks et tööandjaid motiveerida alaealisi tööle võtma. Me motiveerime neid rahaliselt, selline toetus töötukassa kaudu varsti tuleb. Me tõepoolest tahame ja peame õigeks, et alaealised saaksid oma esmase töökogemuse kätte koolivaheaegadel. Ma arvan, et see on õige ja hea. Aga siin me loomulikult räägime eeskätt lastest, kes on vanuses 12–18, nende nii füüsilised kui ka vaimsed võimed võimaldavad seda oluliselt paremini. 7–12-aastaste laste puhul, nagu öeldud, on nii Eesti õiguses kui ka rahvusvaheliste ettekirjutuste järgi piirangud kõige rangemad ja nad tohivad töötada ainult kolm tundi päevas.
Me oleme öelnud, ka ajakirjandusväljaannetele, et tuleme ja lepime kokku, mismoodi oleks võimalik lehelapsi kasutada nende ülesannete täitmisel. See on põhimõtteliselt võimalik, ehkki tööõiguse kohaselt ja laste kaitsmise eesmärgil on õigustatud kasutada pigem vanemaid lapsi, alates 12. eluaastast. Aga ka nende puhul me oleme valmis möönma, et mingis ulatuses võib seda kvalifitseerida reklaamitegevusena, kuid sellisel juhul peab see olema väga selgelt reguleeritud, et kaitstud oleksid nii laste huvid kui ka tööandjate huvid. Konkreetse näite puhul on tegemist tööõiguse väga räige rikkumisega. Selle asemel, et seda tunnistada ja püüda leida positiivne lahendus, on alustatud sõnasõda Tööinspektsiooni vastu, kes lihtsalt järgib Eesti Vabariigis kehtivat seadust.

13:53 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

8. 13:53 Muud küsimused

13:53 Esimees Eiki Nestor
Austatud Riigikogu ja austatud ministrid! See rahvasaadik, kes annab märku, saab ühe minuti jooksul esitada küsimuse ministrile. Alustada tuleks sellest, et kõigepealt tuleb öelda selle ministri nimi, kellele küsimus esitatakse, ja minister saab kaks minutit vastamiseks. Martin Helme, palun!

13:53 Martin Helme

Aitäh, härra spiiker! Ma sooviksin tagasi pöörduda peaministriga peetud vestluse juurde piirivalve teemal. Nagu juba kolleeg Madison tähelepanu juhtis, siis me kõik teame, mis on Schengeni riigid ja kuidas see piiriületus käib. Probleem on laiem ja väga tõsine. Ma olen tõeliselt hämmingus, et meie praegune valitsus ja teie peaministrina ei paista üldse aru andvat, kui tõsine see probleem on ja kui vabalt liiguvad miljonid inimesed, kellest väga suur hulk on vaenulikud, Euroopasse ja Euroopa sees. Inglismaal me räägime 20 000 inimesest, kes on erijulgeoleku valve all. Me teame, et ka Eesti julgeolekuasutused praegu jälgivad siin olevaid islami taustaga isikuid. Ka Eestis on see probleem täiesti reaalselt olemas. Me teame, et on väga tihe liiklus Soome ja Rootsi vahel. Paari-kolmepäevaseks piirivalve taastamiseks on meil võimekus olemas, aga kui on vaja taastada näiteks kaheks kuuks, kas siis ka see võimekus on Eestil olemas?

13:54 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh! Ärge olge hämmingus! Te mainisite põgenikke ja nende tulekut Euroopasse. Ma usun, et te peate silmas just Euroopa Liitu. Kindlasti on solidaarsus see, millest me oleme lähtunud ja jätkuvalt lähtume. Ma lähtume sellest, mida Euroopa Liit on öelnud: me aitame solidaarselt neid inimesi, kes on tõesti sõjapõgenikud, kes ei ole põgenemise teed valinud mitte sel eesmärgil, et majanduslikult kasu saada, vaid seetõttu, et nende kodukandis on sõda ja selle eest tuleb põgeneda, et ellu jääda. Euroopa Liit kindlasti ei istu käed rüpes. Kõigepealt, nagu ma ütlesin, on prioriteediks välispiiride tugevdamine. Teiselt poolt ma toon välja selle, et Euroopa Liit on teinud jõupingutusi, et sõlmida Euroopa Liidust väljaspool asuvate riikidega teatud kokkuleppeid, näiteks Türgiga.
Te küsisite, kui palju see siis maksab. Kui me hakkame Eesti-Läti piiri taastama sellisel kujul, nagu see oli, ütleme, Schengeni viisaruumiga liitumise eelsel ajal, siis see nõuab teatud investeeringuid: kordoneid, piiripunkte ja nende avamist koos vajaliku taristuga. Kindlasti on vaja täiendavalt värvata mitusada ametnikku ja loomulikult on sel juhul vaja sisse arvestada ka nende aastapalk ja aastakulu. Kui te küsite, kui palju maksab näiteks väiksema kordoni või piiripunkti majandamine aastas, siis ühe kordoni või piiripunkti taastamine aastaks maksab *ca* 200 000 eurot.

13:57 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise. Teine kiire reaktsiooniga Riigikogu liige oli Kristen Michal. Palun!

13:57 Kristen Michal
Aitäh, hea esimees! Mul on küsimus Jevgeni Ossinovskile. Kuna te jätsite kolleeg Kruuse küsimusele vastamata, siis ma kordan seda. Kas Sotsiaaldemokraatliku Erakonna esimehena te peate probleemiks, et kolmandik Keskerakonna fraktsioonist jättis eile Ameerika Ühendriikidega sõlmitava kaitsekoostööleppe osas hääletamata ning rahanduskomisjoni, ühe tähtsaima komisjoni esimees Mihhail Stalnuhhin andis sõnumi, et USA ei ole usaldusväärne partner. Mis on teie seisukoht?

13:57 Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski
Minu seisukoht on, et USA on usaldusväärne ja oluline partner. Sotsiaaldemokraadid toetavad kaitsekoostööd USA-ga, sh ka sedasama koostöölepet, seda see hääletus eile ka näitas.

13:57 Esimees Eiki Nestor
Andres Herkel, palun!

13:57 Andres Herkel
Aitäh, härra juhataja! Austatud peaminister! Eelmisel nädalal te asusite siin väga kirglikult rahandusminister Sven Sesteri kaitsele, nüüd paistab, et ta vahetatakse ikkagi välja. Minu küsimus on, et millest selline järjepidevusetus valitsuse seisukohtades ja mis rahanduspoliitikas tegelikult muutuma hakkab.

13:58 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh! Kindlasti teate teie IRL-i siseelu ja teatud personaaliat paremini kui mina, aga vastab tõele, et ma tõesti pean lugu praegusest rahandusministrist Sven Sesterist, nagu ka kogu kabinetist. Ma olen

täielikult seda meelt, et meeskond töötab hästi siis, kui meeskonna liikmete vahel on usaldus. Ja samuti siis, kui nende hulgas on soov langetada otsuseid, mitte neid edasi lükata ja otsuseid mitte teha. Selles valitsuskabinetis see usaldus on ja otsuste langetamise soov on ka olemas. Ma arvan, et need põhimõtted, milles praegune valitsus on kokku leppinud – tulla välja majandusseisakust, näha Eestimaal taas majanduskasvu, anda inimestele võimalus teenida suuremat netosissetulekut, lahendada ära tervishoiuküsimus, pensionireform, muuta vanemahüvitis paindlikumaks, anda taas hoog sisse põllumajandusvaldkonnale –, kindlasti on Sven Sester teinud siin head tööd. Seda, milliseid otsuseid Isamaa ja Res Publica Liit kui üks koalitsiooni osapooli personaalia osas teeb, otsustatakse erakonna sees. Selline on olnud Eesti poliitilise kultuuri hea tava. Kuid loomulikult on peaministril alati võimalus öelda oma lõppsõna, jah või ei.

14:00 Esimees Eiki Nestor

Selles härdas teadmises on infotund lõppenud.